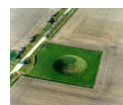

Nieuwbouw aan de Helvoirtsestraat 16 te Helvoirt, gemeente Haaren

Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek

Rapportnummer: V865

Projectnummer: VII-2028

ISSN: 1573 - 9406

Status en versie: Definitief 2.0

In opdracht van: Dhr. A. van Schijndel

Rapportage: E. Louwe, A. Lutz

Plaats en Datum: Amersfoort, 11 april 2011

Gecontroleerd door Vestigia BV (R.M. van Heeringen)	d.d. 3 maart 2011
Geaccordeerd door Gemeente Haaren	d.d. 31 maart 2011

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Projectgegevens		
Initiatief	Nieuwbouwwoning	
Toponiem	Helvoirtsestraat 16	
Plaats	Helvoirt	
Gemeente	Haaren	
Provincie	Noord-Brabant	
Opdrachtgever	Dhr. A. van Schijndel P/A. Schout van Hanswijkplein 178 5237 WZ 's-Hertogenbosch	
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. J. Jansen; (073) 65 68 141	
Oppervlakte plangebied	Ca. 1050 m ²	
Diepte grondwerkzaamheden	Ca. 3,0 m –mv	
Huidig grondgebruik	Perceel met woning	
Onderzoeksmelding	44999	
Soort onderzoek	Bureau- en veldonderzoek	
RD-hoekcoördinaten van het plangebied	143915 / 405699 143947 / 405728	143965 / 405709 143932 / 405678
Kaartblad (1:25.000)	45C	
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie	
Projectleider/Senior archeoloog	Dr. R.M. van Heeringen	
Projectmedewerkers	A. Lutz MSc (fysisch geograaf) Drs. E. Louwe (archeoloog)	
Uitvoering booronderzoek	9 februari 2011	
Bevoegd gezag	Gemeente Haaren Postbus 44 5076 ZG Haaren	
Contactpersoon	Martijn van de Ven	
Deskundige namens BG	Dhr. S. Molenaar (gem. archeoloog Den Bosch)	

Inhoudsopgave

Advies.....	5
Onderbouwing advies	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Plangebied en initiatief.....	7
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Verwachtingsmodel.....	9
2.1 Landschappelijke context.....	9
2.2 Archeologische waarden.....	10
2.3 Archeologische verwachting.....	12
3 Karterend booronderzoek.....	13
3.1 Vraagstelling.....	13
3.2 Onderzoeksmethode.....	13
3.3 Resultaten veldonderzoek.....	13
3.4 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	14
Literatuur	15
Kaarten	15
Digitale bronnen	15
Afbeeldingen en bijlagen	17

Afbeelding I Foto's van de voor- en achterzijde van het plangebied (resp. boven en beneden).

Advies

In opdracht van de heer A. van Schijndel heeft Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek door middel van karterende boringen uitgevoerd op een plangebied aan de Helvoirtsestraat te Helvoirt, gemeente Haaren (kaart 1; afbeelding 1). De opdrachtgever is voornemens een woning aan de Helvoirtsestraat 16 te slopen en te vervangen door een nieuwe woning. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1175 m².

Op basis van het bureauonderzoek had het plangebied een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische sporen en vondsten uit een lange periode. De sporen werden verwacht in het mogelijk aanwezige esdek (Late Middeleeuwen) en in de mogelijk hieronder gelegen podzolbodem (Paleolithicum-Late Middeleeuwen).

Tijdens het karterende booronderzoek is - op één boring na - in het gehele onderzoeksgebied een tot in de C-horizont verstoord bodemprofiel aangetroffen. Er is dus geen sprake van een ongestoorde bodemopbouw. Bij het zeven en het handmatig doorzoeken van de grondmonsters, zijn geen indicatoren voor menselijke aanwezigheid aangetroffen uit de eerder genoemde archeologische perioden.

Gezien de diepe verstoringen en het feit dat er aanwijzingen zijn dat de gehele A-horizont tot recent is geroerd, is de kans op het aantreffen van intacte archeologische sporen in het onderzoeksgebied klein. Bovendien wordt het met de gehanteerde boordichtheid en boordiameter onwaarschijnlijk geacht dat zich binnen het onderzoeksgebied toch archeologische indicatoren bevinden, zonder dat hiervoor tijdens het onderzoek aanwijzingen zijn aangetroffen. Op basis van het karterende booronderzoek kan de verwachting voor het onderzoeksgebied daarom worden bijgesteld tot laag.

Op basis van de onderzoeksresultaten adviseert Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie daarom geen nader archeologisch onderzoek en ziet geen bezwaar in de voortgang van de bouwplannen. Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van dit grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort). In zeer uitzonderlijke gevallen kan de Minister, indien noodzakelijk, het werk voor enige tijd stilleggen zodat onderzoek verricht kan worden. Schade toegebracht door de vertraging zal naar redelijkheid worden vergoed (Monumentenwet 1988; Wamz 2007, artikel 53, 56-8).

Onderbouwing advies

I Projectomgeving

1.1 Plangebied en initiatief

In opdracht van de heer A. van Schijndel heeft Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op een plangebied aan de Helvoirtseweg te Helvoirt, gemeente Haaren (kaart 1; afbeelding 1). Het onderzoek betreft een bureau- en inventariserend veldonderzoek door middel van karterende boringen.

De opdrachtgever is voornemens een woning aan de Helvoirtsestraat 16 te slopen en te vervangen door een nieuwe woning. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1.175 m². Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient eerst inzichtelijk te worden gemaakt welke archeologische en cultuurhistorische waarden in het geding zijn.

Voor de opdracht is het “Bestemmingsplan Buitengebied” van de gemeente Haaren geraadpleegd voor de archeologische waardering. Op “verbeelding 2 Helvoirt” van het bestemmingsplan is te zien dat het plangebied in een zone ligt welke is gewaardeerd met een “archeologische waarde 2”. Voor een terrein met een oppervlak van meer dan 100 m² en geplande verstoringen dieper dan 50 cm –mv, dient volgens gemeentelijk beleid voor de aanvraag van een omgevingsvergunning (voorheen bouwvergunning) een archeologisch onderzoek te worden verricht.¹ Het oppervlak en de geplande verstoringen voor het plangebied zijn ruim groter dan deze vrijstellingscriteria; een onderzoek is daarom noodzakelijk.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode²

Het doel van het archeologisch vooronderzoek is vast te stellen of er in het plangebied sprake is van archeologische resten die door de bouwwerkzaamheden verstoord dreigen te worden en, zo ja, wat de waarde daarvan is in termen van beleving, fysieke en inhoudelijke kwaliteit. Vervolgens wordt er een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld, op basis waarvan een advies wordt gegeven over een eventueel archeologisch vervolgtraject.

In aanvulling op het bureauonderzoek is een archeologisch booronderzoek verricht. Hierbij zijn in de eerste plaats de fysisch-geografische en bodemkundige gegevens getoetst. In de tweede plaats is vastgesteld in hoeverre de oorspronkelijke bodemopbouw intact is met het oog op de aanwezigheid en de conservering van archeologische vindplaatsen en zijn de monsters onderzocht op archeologische indicatoren (karterend booronderzoek).

Hiervoor zijn de volgende projectspecifieke bronnen geraadpleegd:

- Hessing, W./K. Klerks/ R.J.J. Quak/M. Simons, 2010: Gemeentelijke archeologiekarta van Haaren, Heusden, Loon op Zand en Vught;

¹ www.haaren.nl.

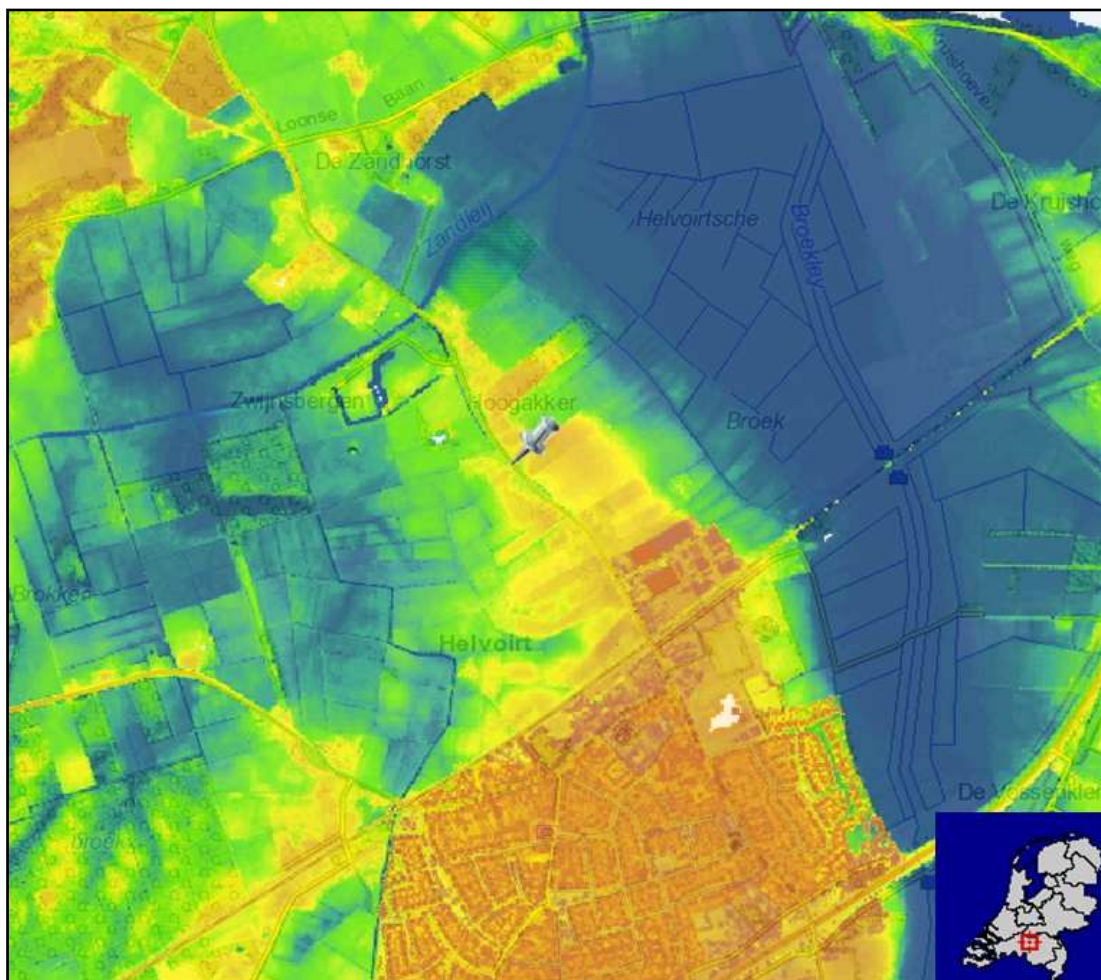
² Het onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2 (zie bijlage 2).

- Bestemmingsplan Buitengebied: <http://www.haaren.nl>;
- Rondags, E., 2007: Inventariserend veldonderzoek, deel karterend, Nieuwkuijkseweg 48 te Helvoirt;
- voor archeologische gegevens: <http://www.archis.nl> d.d. 1 januari 2010.

2 Verwachtingsmodel

2.1 Landschappelijke context

Het plangebied aan de Helvoirtsestraat in Helvoirt ligt landschappelijk gezien in het zuidelijk zandgebied.³ Dit gebied is in het verleden nooit door landijs bedekt geweest. De diepere ondergrond van het gebied is opgebouwd door grindhoudende zanden van de Formatie van Sterksel.⁴ Deze zanden zijn aangevoerd door de Rijn, met de Maas als zijrivier. Tijdens de koude periodes van het Pleistoceen vormden deze rivieren een vlechtend riviersysteem waardoor de grindhoudende zanden zijn afgezet. Het gebied in de omgeving van Helvoirt is nader te omschrijven als een gebied met dekzandruggen en beekdalen. In het gebied komt dekzand voor aan de oppervlakte (Formatie van Boxtel).⁴ Dit zand is door de wind afgezet tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien. Het zand is fijnkorrelig, kalkloos en arm aan grind. De beekdalen in het gebied wateren in noordoostelijke richting af en komen samen bij 's-Hertogenbosch, waar de afwatering naar het noordwesten afbuigt. Het dal tussen Helvoirt en Vught, dat ten oosten van het plangebied ligt, is een beekdal dat door een in het Weichselien gevormde

Afbeelding 2 Actueel Hoogtebestand Nederland met de ligging van het plangebied op de dekzandrug (AHN Viewer).

³ Berendsen 1997.

dekzandrug is geblokkeerd.⁵ Er ligt een kleiner beekdal ten westen van het plangebied. Het plangebied zelf ligt op een dekzandrug die zich vanuit Helvoirt in noordelijke richting strekt. Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is de ligging van het plangebied op de dekzandrug tussen de twee beekdalen duidelijk herkenbaar (*afbeelding 2*). De geomorfologische kaart bevestigt de aanwezigheid van een dekzandrug.

Op de bodemkaart is het plangebied gekarteerd als een gebied met hoge zwarte enkeerdgronden in lemig fijn zand.⁶ Deze gronden komen op de relatief hoge delen van het landschap voor en staan bekend als de oude bouwlanden.⁶ In de loop van de Middeleeuwen werd door de toename van de bevolking, behalve naar uitbreiding van de landbouwgrond, ook gestreefd naar vermeerdering van opbrengsten onder andere door een andere vorm van bemesting. De voornaamste plaats van mestwinning werd de potstal. Door het gebruik van heide- en grasplaggen kwam ook veel zand in de potstal. Hierdoor ontstond een zand-humusmengsel dat geschikt was voor de bemesting van bouw- en grasland. Door deze bemesting werden de gronden geleidelijk opgehoogd, waardoor een dikke, humushoudende bovengrond is ontstaan. Door de hoge, droge ligging en mogelijk goede conservering van bodem en archeologische resten onder de ophooglaag is de kans op archeologische vondsten relatief groot voor de enkeerdgronden. Onder het cultuurdek bevindt zich vaak een humuspodzol-B, met plaatselijk daarboven nog een uitspoelings-horizont (E).

Beekdalgronden komen voor in de geulvormige laagten waarin beken stromen die voor de afwatering van het zandgebied zorgen. In de laagste delen van de dalen worden moerige gronden aangetroffen. Verder liggen er zandige gronden met een humushoudende bovengrond met daaronder vaak een beekleemlaag. Door hun lage ligging zijn de beekdalgronden van nature natte gronden en daardoor niet erg aantrekkelijk voor bewoning. In het dal ten oosten van het plangebied bevinden zich bovendien ook veengronden in het beekdal. Ten noordwesten van het plangebied bevinden zich ook recentere stuifduinen met duinvaaggronden.

2.2 Archeologische waarden

Voor het bepalen van de archeologische waarde van het plangebied zijn ten eerste de Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Noord-Brabant en de concept gemeentelijke waardenkaart geraadpleegd.⁷ Op beide kaarten heeft het plangebied een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten. De hoge verwachting wordt veroorzaakt door de ligging op een dekzandrug. De dekzandrug heeft vanaf de laatste IJstijd (Laat-Paleolithicum) een hoge, droge en relatief geschikte locatie voor bewoning gevormd. Bovendien is de dekzandrug ter plaatse van het plangebied vermoedelijk afgedekt door een esdek. Door dit dikke humeuze cultuurdek, dat vanaf de Late Middeleeuwen is ontstaan, zullen eventueel aanwezige resten niet of in geringe mate door landbouwwerkzaamheden verstoord zijn en verkeert het organische en anorganische vondstmateriaal (indien aanwezig) vaak in goede conditie.⁸

Binnen de gemeente Haaren liggen de historische kernen Haaren (AMK-terrein I 6853) en Esch (AMK-terrein I 6847) en de (niet op de AMK opgenomen) kern van Helvoirt. De nederzettingen in deze contreien hebben veelal een langgerekt patroon en liggen min of meer parallel aan beeklopen. Van zuid-west naar Noord-oost lopen de Raamse Loop, de Kempenloop, het Elsbroeks Waterloopje of de

⁴ Mulder *et al.* 2003.

⁵ Hessing *et al.* 2010.

⁶ Stiboka 1969.

⁷ <http://brabant.esrinl.com/chw>.

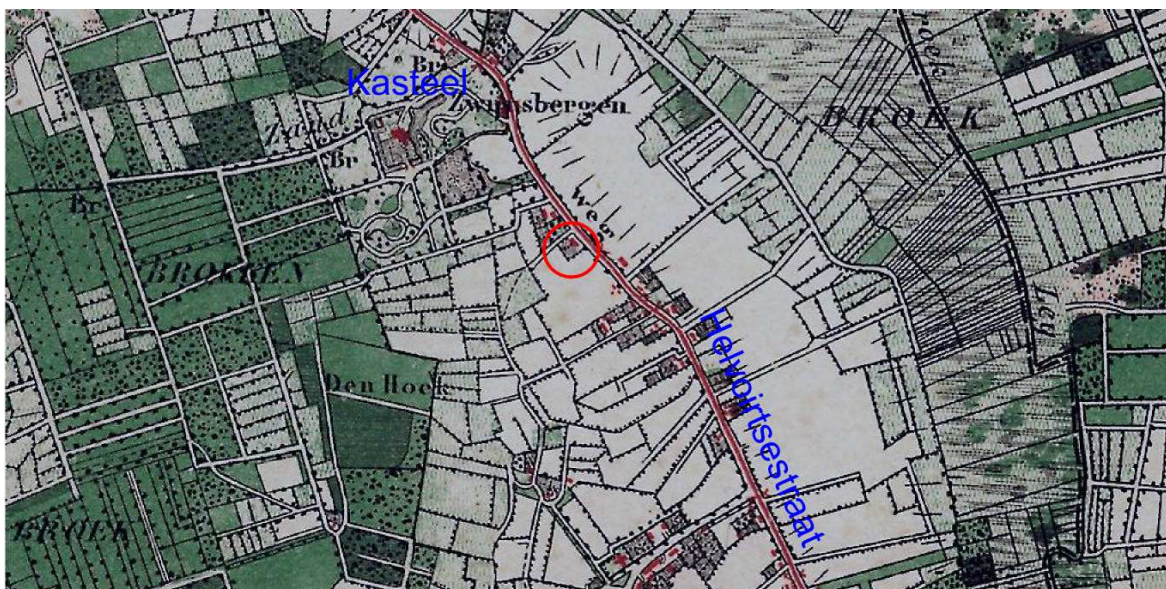
⁸ Groenewoudt 1994; Doesburg *et al.* 2007.

Ruysbosse Waterloop en de Essche Stroom. Helvoirt onstond in de Middeleeuwen als een agrarisch dorp langs de weg tussen de Broekleij en Raamse Loop. De percelering is sinds de 19^e eeuw nauwelijks veranderd en waarschijnlijk nog middeleeuws. De kerk van Helvoirt werd eind 12^e eeuw gebouwd en in de 15^e eeuw voorzien van een toren. Een belangrijk gebouw voor de geschiedenis van Helvoirt is het kasteel Zwijsbergen. In de dertiende eeuw was er al sprake van een 'mansus Zwensberch'. Dit zou een voorloper kunnen zijn van het huidige kasteel Zwijsbergen.

Binnen het plangebied zelf zijn geen archeologische vondsten of waarnemingen gedocumenteerd in het Archeologische Informatie Systeem (Archis2).⁹ Ten noorden van het plangebied is wel een viertal waarnemingen gedaan die liggen langs het bewoningslint, dat zich weer op een dekzandrug bevindt (kaart 3). De dekzandrug is zoals eerder al genoemd is afgedekt door een enkeerdgrond. Ook het plangebied bevindt op de dezelfde dekzandrug.

De dichtst bij het plangebied gelegen waarneming heeft betrekking op het reeds genoemde 'Kasteel Zwijsbergen' (waarneming 414233; kaart 3). Enkele honderden meters ten noorden hiervan zijn bij een karterend archeologisch booronderzoek enkele Romeinse resten aangetroffen, in de vorm van aardewerk en verbrand leem (waarneming 421946; kaart 3); de archeologische laag bevindt zich op circa 45 á 65 cm –mv).¹⁰ Weer verder noordelijk zijn nog twee waarnemingen gedocumenteerd welke betrekking hebben op vuursteen vondsten uit het Paleolithicum tot Neolithicum en één fragmentje aardewerk uit de Late Middeleeuwen (waarnemingen 35953, 411241; kaart 3). Meer gedetailleerde informatie is niet bekend. Aangezien de waarnemingen oud zijn, en afkomstig uit het oude archief, is het ook niet zeker dat de coördinaten van de vindplaats correct zijn.

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 ligt het plangebied precies op de grens op de grens van twee minuutplannen; de Helvoirtsestraat vormt de grens. Hierdoor is niet goed zichtbaar of het plangebied wel is weergegeven, maar vermoedelijk is dit niet het geval. Wel is Kasteel Zwijsbergen te herkennen, de percelen die hier ten zuiden van liggen zijn alle onbebouwd en bestaan uit bouw- en weiland. Als

Afbeelding 3 historische topografische kaart 1870 met de globale ligging van het plangebied weergegeven.

⁹ <http://archis2.archis.nl>.

¹⁰ Rondags 2007.

het plangebied dus wel is weergegeven is het niet bebouwd geweest. Indien het plangebied niet is weergegeven op de kaart is het hoogst waarschijnlijk ook onbebouwd geweest, anders was het vermoedelijk wel ingetekend; in dat geval heeft het vermoedelijk uit onontgonnen terrein bestaan.¹¹

Op de topografische militaire kaart van 1870 is binnen het plangebied wel sprake van bebouwing (afbeelding 3). De bebouwing lijkt uit twee gebouwen te bestaan. Tot aan 1935 blijft de situatie vrijwel ongewijzigd.¹² In de periode hierna raken enkele percelen grenzend (noorden) aan het plangebied ook bebouwd. Ook lijkt het of de bebouwing binnen het plangebied in deze periode is veranderd; dit is in één lijn met de informatie verkregen van de opdrachtgever.¹³

2.3 Archeologische verwachting

Op de gemeentelijke waardenkaart en de CHW Noord-Brabant ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten. De geomorfologische omstandigheden binnen het plangebied zijn vanaf de laatste ijstijd gunstig geweest voor bewoning. Op basis van de vondsten en waarnemingen in de omgeving van het plangebied kan de verwachting niet worden toegespitst op één specifieke periode. Er is daarom een verwachting op resten van het laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Sporen uit de Late Middeleeuwen kunnen worden aangetroffen in het esdek en de podzol; sporen van voor de Late Middeleeuwen zullen zich bevinden in de podzol. In het zand is vrijwel nooit sprake van een duidelijke archeologische laag, daarom moet vooral worden gezocht naar archeologische indicatoren als aardewerk, vuursteen, bot, houtskool etc. Mogelijk zijn archeologische sporen verstoord doordat tijdens de aanleg van het esdek de podzol geheel of gedeeltelijk is opgenomen in de bouwvoor. Hierdoor zouden zich ook archeologische indicatoren aan het oppervlak kunnen bevinden, die mogelijk kunnen worden herkend tijdens een veldverkenning.

¹¹ www.watwaswaar.nl.

¹² www.historiekaart.nl

¹³ mondelinge mededelingen Dhr. J.Jansen.

3 Karterend booronderzoek

3.1 Vraagstelling

Aan de hand van het archeologische veldonderzoek door middel van (verkennde/karterende) boringen is getracht de volgende onderzoeksvragen zo volledig mogelijk te beantwoorden:

- wat zijn de fysisch-geografische en bodemkundige omstandigheden binnen het plangebied?
- in hoeverre is de oorspronkelijke bodemopbouw intact met het oog op de aanwezigheid en de conservering van archeologische vindplaatsen?
- is de podzol intact onder het esdek?
- bevinden zich in de boormonsters archeologische indicatoren?

3.2 Onderzoeksmethode

Richtinggevend voor het onderzoek zijn de richtlijnen van de Provincie Noord-Brabant en de algemeen geldende richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.2).¹⁴ Omdat voor het plangebied geen specifieke verwachting geldt, wordt uitgegaan van de brede zoekoptie zand (E1). Binnen het plangebied zijn vier boringen gepland in een gelijkbenig driehoeksgrid van 20 x 25 m. Voor het plangebied dat een oppervlakte heeft van 1175 m², komt dat neer op circa 30 boringen per ha. Er is in eerste instantie worden geboord met een edelmanboor (diameter 7 cm); onder het grondwater niveau zijn de boringen voortgezet met een guts (diameter 3 cm). Dit had het doel vast te stellen of een intact bodemprofiel aanwezig was of dat er sprake was van verstoring danwel erosie. Indien een intact bodemprofiel, een archeologische laag of archeologische indicatoren zijn aangetroffen, is de boring voortgezet met een megaboar edelmanboor (diameter 15 cm).

De boringen zijn niet dieper gegaan dan 0,25 m in het moedermateriaal. NAP-hoogtes zijn via AHN verkregen. De boorpunten zijn met GPS ingemeten en op een boorpuntenkaart geplot. De opgeboorde grond is handmatig en met behulp van een 4 mm-zeef, doorzocht op archeologische vondsten. De boorstaten zijn beschreven conform de NEN 5104¹⁵, de horizontbeschrijving volgens de Bakker/Schelling.¹⁶ De boorstaten worden analoog aangeleverd.

3.3 Resultaten veldonderzoek

Er is in het plangebied geen veldverkenning uitgevoerd, omdat het oppervlak overal bedekt is door begroeiing (gras), bestrating of bebouwing. De vier boringen zijn verdeeld over het plangebied gezet. Boring 1 is aan de voorkant van de bebouwing gezet. Op deze locatie is een diep verstoord bodemprofiel aangetroffen. Tot op een diepte van 230 cm onder maaiveld bestaat de ondergrond uit humeus zand vermengd met brokken minder humeus zand. Tot op een diepte van 120 cm komen stukken baksteen voor. Op 230 cm onder maaiveld gaat dit pakket abrupt over in grijs fijn siltig dekzand. Deze diepe verstoring heeft waarschijnlijk te maken met de vroegere bebouwing uit de jaren '30 en de huidige bebouwing.

¹⁴ Tol/Verhagen/Verbruggen 2006, tabel 8.

¹⁵ Nederlands Normalisatie Instituut 1989.

¹⁶ De Bakker/Schelling 1989.

Ter plaatse van de drie andere boringen is de bodem minder verstoord. De bovenste 60-70 cm is een esdek bestaand uit humusrijk grijszwart zand. Tot aan de overgang naar het dekzand is baksteen aanwezig in het humeuze dek. Het esdek gaat scherp over in het onderliggende dekzand. Bovenin het dekzand zijn brokken humeus zand van het esdek te herkennen. Dit betekent dat de onderkant van het esdek met de top van het dekzand is vermengd geraakt. Dit komt waarschijnlijk door ploegen. In het dekzand is het onderste deel van een BC-horizont te herkennen waarin ook brokken van het bovenliggende humeuze dek aanwezig zijn. Deze gaat op 90-100 cm beneden maaiveld over in het onveranderde dekzand (C-horizont). Het dekzand is zeer fijn en sterk lemig van textuur.

Eventuele archeologische vondsten zijn te verwachten in en op de overgang van het esdek naar het onderliggende dekzand/podzol. Het materiaal op de overgang van het esdek naar het dekzand in boringen 2, 3 en 4 is met een mega Edelmanboor (diameter 15 cm) opgeboord en gezeefd met een 4 mm zeef. In de gezeefde monsters van boring 2 en 4 is tot de overgang naar het oorspronkelijke moedermateriaal (BC/C-horizont) op een diepte van 50-70 cm –mv recent materiaal aangetroffen zoals: sintels, baksteen en cement. Daarnaast is in alle monsters ook grind aangetroffen variërend in diameter van 4 tot 20 mm. In boring 2 en 4 zijn ook fragmenten onbewerkte gepatineerde vuursteen aangetroffen; gezien de grootte en de habitus maken deze fragmenten onderdeel uit van de genoemde grindfractie.

In boring 2 en 4 is ook houtskool aangetroffen, dat - hoewel theoretisch een secundaire archeologische indicator - in dit geval nauw geassocieerd is met het hierboven genoemde recente materiaal. De houtskool vormt dus geen directe aanwijzing voor menselijke aanwezigheid in archeologisch perspectief.

3.4 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het bureauonderzoek had het plangebied een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten uit een brede periode. De sporen werden verwacht in het esdek (Late Middeleeuwen) en in de hieronder gelegen podzolbodem (Paleolithicum-Late Middeleeuwen). Tijdens het (karterende) booronderzoek is op één boring na in het gehele onderzoeksgebied een tot in de C-horizont verstoord bodemprofiel aangetroffen; er is dus geen intact podzolprofiel aangetroffen. De verstoringen kunnen vermoedelijk in verband worden gebracht met landbouwwerkzaamheden, zowel (sub) recent als middeleeuws. Door de verstoringen zijn de eventueel aanwezige archeologische vondstenlagen vermoedelijk opgenomen in de bouwvoor (A-horizont), daarom zijn ook de onderkant van de A-horizont en de overgang naar de BC-horizont gezeefd. Bij het zeven van de monsters, en het overige handmatig doorzochte materiaal, zijn echter geen sporen voor menselijke aanwezigheid aangetroffen van de Prehistorie tot en met de Late Middeleeuwen.

Gezien de verstoringen tot in de C-horizont en het feit dat er aanwijzingen zijn dat ook de A-horizont tot recent is geroerd, is de kans op het aantreffen van intacte archeologische sporen in het onderzoeksgebied klein. Bovendien wordt het met de gehanteerde boordichtheid en -diameter onwaarschijnlijk geacht dat zich binnen het onderzoeksgebied toch archeologische indicatoren bevinden, zonder dat hiervoor tijdens het onderzoek aanwijzingen zijn aangetroffen. Op basis van het karterende booronderzoek kan de verwachting voor het onderzoeksgebied daarom worden bijgesteld tot laag.

Literatuur

- Bakker, H. de/J. Schelling, 1989:** *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- Berendsen, H.J.A., 1997:** *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- Doesburg, J. van/M. de Boer/J. deeben/B.J. Groenewoudt/T. de Groot, 2007:** *Essen in zicht; essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid*, Amersfoort.
- Groenewoudt, B.J., 1994:** *Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 17).
- Hessing, W./K. Klerks/ R.J.J. Quak/M. Simons, 2010 (con.):** *Gemeentelijke archeologiekarta van Haaren, Heusden, Loon op Zand en Vught.*, Amersfoort (Vestigia-rapport V834).
- Mulder, E.F.J. de/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong, 2003:** *De ondergrond van Nederland*, Groningen.
- Nederlands Normalisatie Instituut, 1989:** *Geotechniek: Classificatie van onverharde grondmonsters*, Delft (NEN 5104).
- Rondags, E., 2007:** *Inventariserend veldonderzoek, deel karterend, Nieuwkuijkseweg 48 te Helvoirt, Weert* (Synthegra-rapport P0502028).
- Stiboka, 1969:** *Toelichting op de bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 45 West, 's Hertogenbosch*, Wageningen.
- Tol, A.P. Verhagen/M. Verbruggen, 2006:** *Leidraad Inventariserend Veldonderzoek, deel karterend booronderzoek, Gouda* (uitgave SIKB).

Kaarten

- Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 45 West, 's-Hertogenbosch. Wageningen (Stichting voor Bodemkartering), 1969.
- Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen / Rijks Geologische Dienst, Haarlem, 1977.
- Topografische kaart van Nederland, schaal 1:25.000. Kaartblad 45C. Topografische Dienst Nederland, Emmen.

Digitale bronnen

- Archeologisch Informatiesysteem (Archis): <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>.
- Bestemmingsplan Buitengebied: <http://www.haaren.nl>.
- Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Noord-Brabant; <http://brabant.esrinl.com/chw>.
- Historie Kaart: www.historiekaart.nl.
- WatWasWaar: www.watwaswaar.nl.

Afbeeldingen en bijlagen

Afbeelding 1: Ligging plangebied

Afbeelding 2: Bodem

Afbeelding 3: Archeologie

Afbeelding 4: Boorpuntenkaart

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Bijlage 2: Toelichting Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek

Bijlage 3: Uitdraai Archisgegevens

Bijlage 4: Boorstaten

KAART I - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

- Grens plangebied
- Grasland
- Bos
- Akkerland
- Heide / open natuur
- Water
- Hoofdwegen
- Overige wegen / paden
- Bebouwing

Project: VII-2028: BO+IVO Helvoirtsestraat 16
Helvoirt, Dhr. A. van Schijndel

Rapport: V865 versie 1.0

Datum: januari 2011

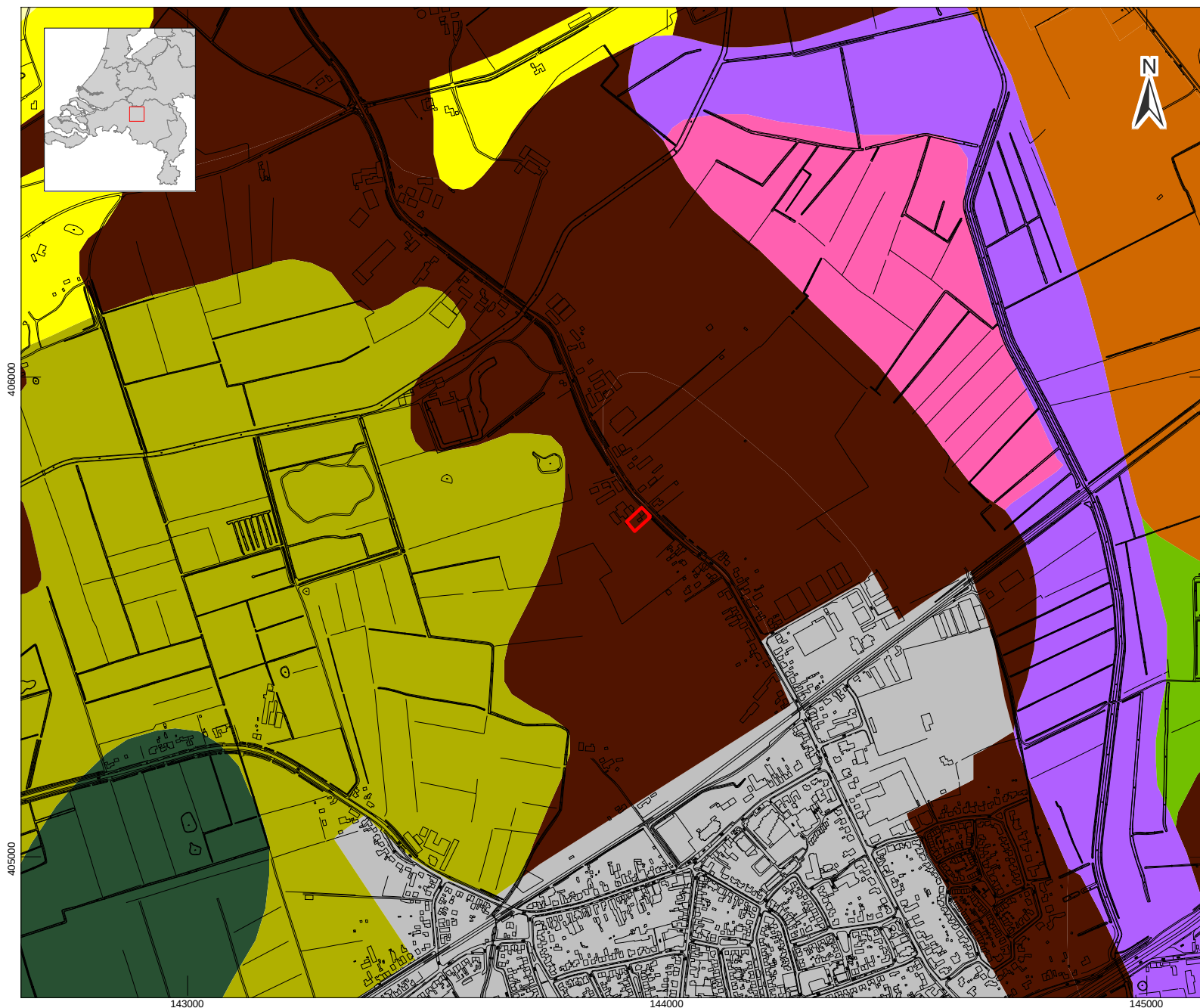
Bron: Topografische kaart van Nederland,
schaal 1:25.000

Tekenaar: AL

Schaal: 1:17.000 / A4

0 500m

KAART 2 - BODEM

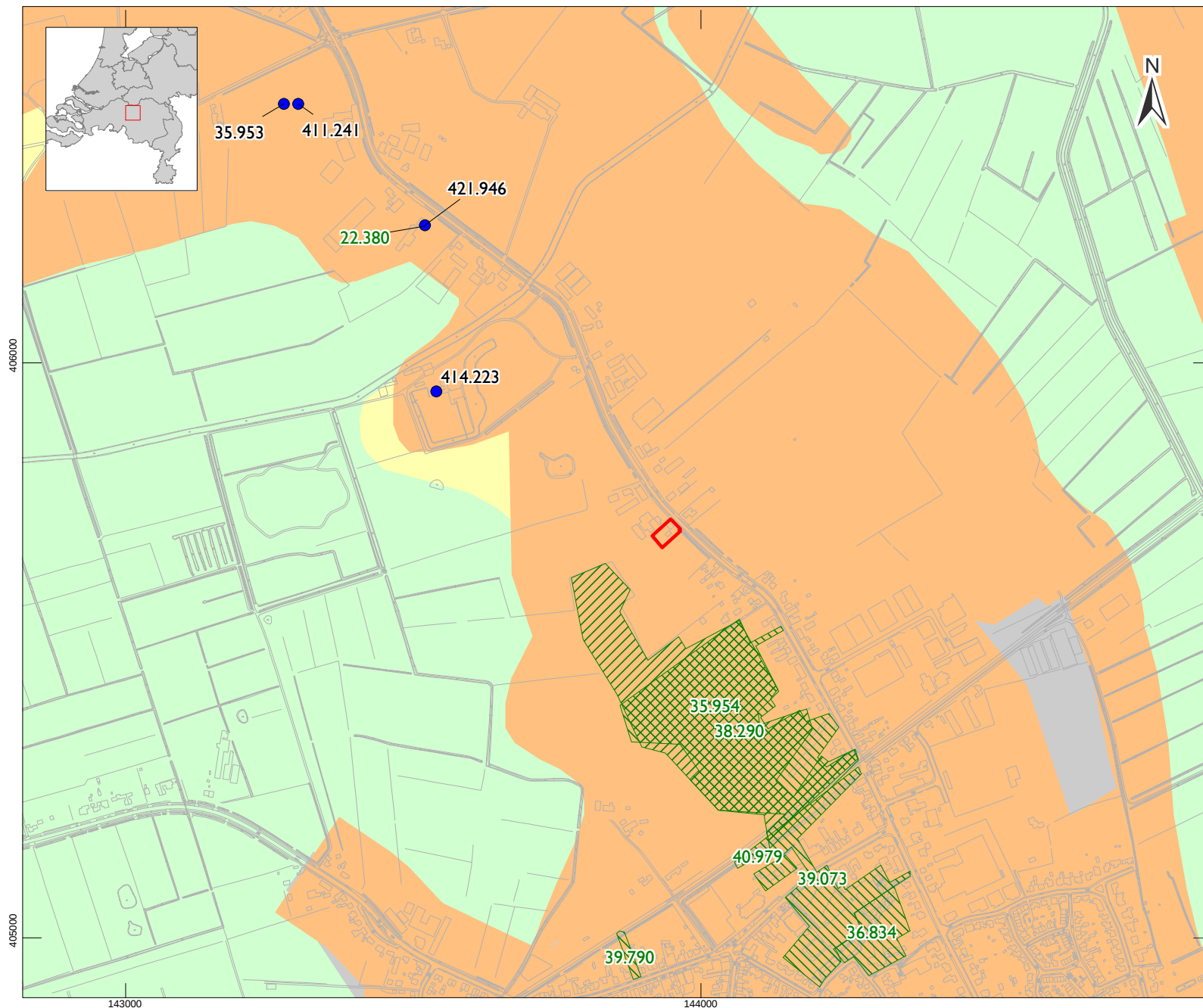
LEGENDA

- Grens plangebied
- Topografie (GBKN)
- Hoge zwarte enkeerdgronden
- Beekeerdgronden
- Duinvaaggronden
- Leek-/woudeerdgronden
- Meerveengronden op zand
- Madeveengronden op zand
- Laarpodzolgronden
- Gooreerdgronden
- Bebouwing (niet gekarteerd)

Project: VII-2028: BO+IVO Helvoirtsestraat 16
Helvoirt, Dhr. A. van Schijndel
Rapport: V865 versie 1.0
Datum: januari 2011
Bron: Bodemkaart van Nederland,
schaal 1:50.000, Stiboka Wageningen
Tekenaar: AL
Schaal: 1:12.000 / A4

0 250m

KAART 3 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

Grens plangebied

Topografie (GBKN)

● Archeologische waarneming
(met nummer)

*Archeologische onderzoeksmelding
(met nummer)*

Archeologisch: booronderzoek

Archeologisch: bureauonderzoek

*Archeologische verwachting gemeente Haaren
(Concept, Vestigia)*

Hoge verwachting

Middelhoge verwachting

Lage verwachting

Bebouwing (onbekende verwachting)

Project: VII-2028: BO+IVO Helvoirtsestraat 16
Helvoirt, Dhr. A. van Schijndel

Rapport: V865 versie 1.0

Datum: januari 2011

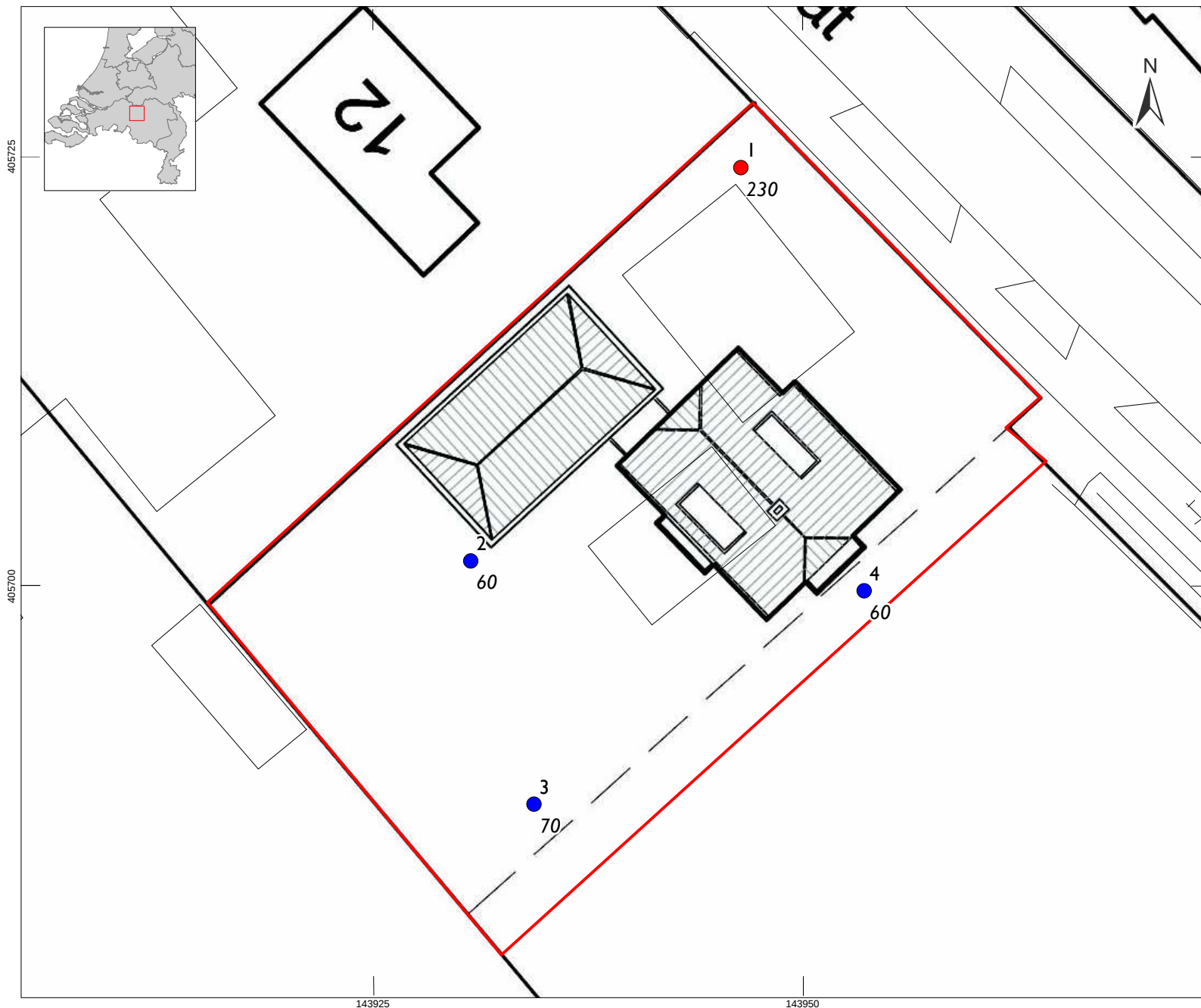
Bron: Archis

Tekenaar: AL

Schaal: 1:10.000 / A4

0 250m

KAART 4 - RESULTATEN VELDONDERZOEK

LEGENDA

- Grens plangebied
- Topografie (GBKN), met toekomstige bebouwing
- Bodem verstoord (met verstoringsdiepte)
- Esdek op dekzand (met dikke esdek). Verploegde BC-horizont in dekzand aanwezig

Project: VII-2028: BO+IVO Helvoirtsestraat 16
Helvoirt, Dhr. A. van Schijndel

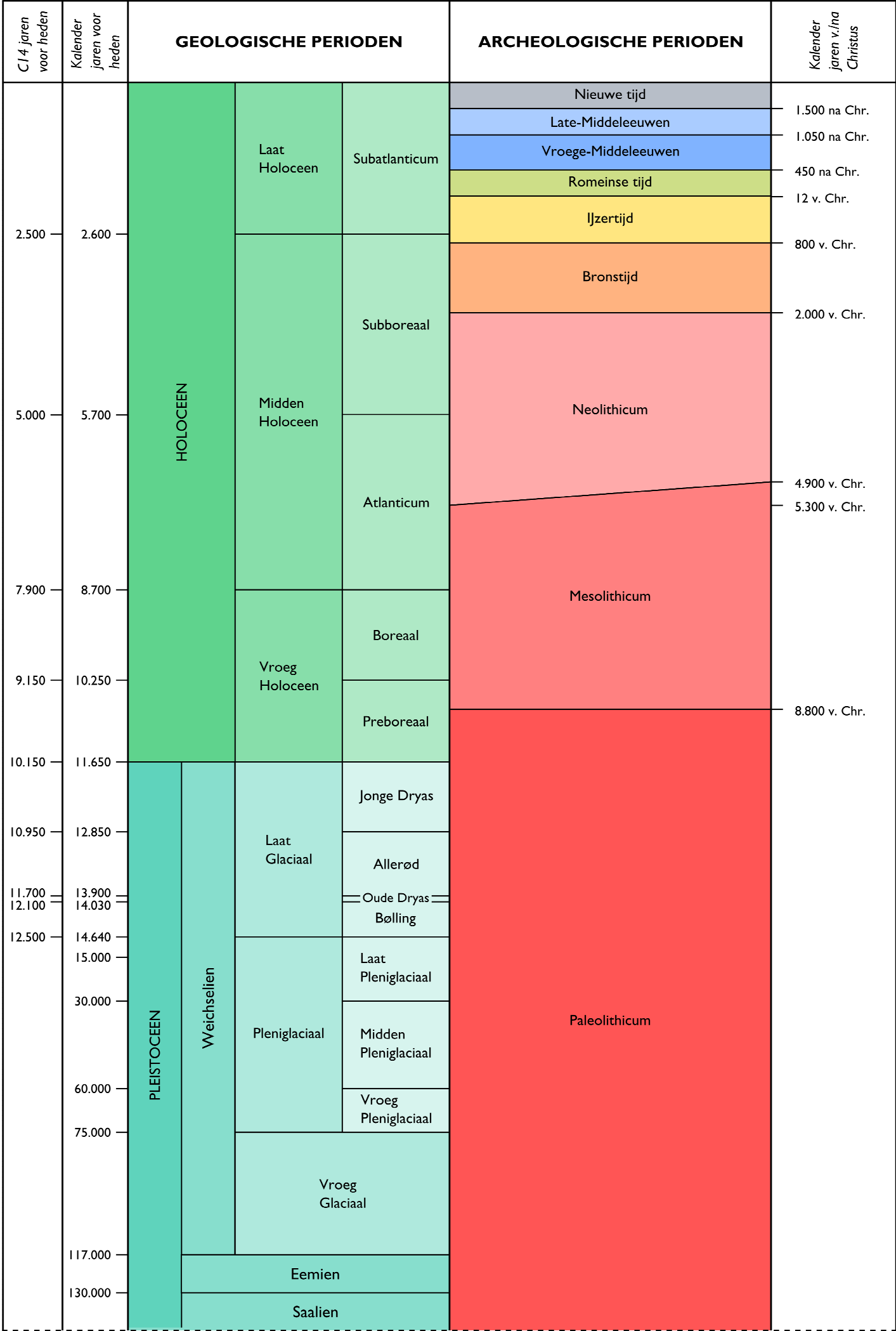
Rapport: V865 versie 1.0

Datum: februari 2011

Tekenaar: AL

Schaal: 1:3500 / A4

0 10m

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holoceen volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Bijlage 2: Toelichting archeologisch proces

Bureauonderzoek

(KNA 3.2 Deel II Protocol 4002)

Het doel van een bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen een omschreven gebied. Het resultaat is een standaardrapport met een gespecificeerde archeologische verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek.

Het rapport bevat, waar mogelijk, gegevens over aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden en aardwetenschappelijke eigenschappen (LS02 t/m LS04). Afhankelijk van de omvang van de toekomstige (planologische) ingreep en werkzaamheden, de aard van de aanleiding tot het bureauonderzoek en de vraagstelling (LS01), zullen aanvullende gegevens moeten worden verzameld. Hierbij blijft de doelstelling van het bureauonderzoek (het komen tot een gespecificeerde verwachting) overeind (LS05). Ten aanzien van archeologisch onderzoek in de bebouwde omgeving kunnen ondergrondse bouwhistorische waarden aangetast worden. Het is daarom wenselijk om ook in het archeologisch bureauonderzoek aandacht te schenken aan de bebouwde omgeving en het voorkomen van ondergrondse bouwhistorische waarden, en zo een gespecificeerde verwachting op te stellen op basis van alle cultuurhistorische waarden in het onderzoeksgebied. Vervolgens wordt het rapport opgesteld (LS06) en de gegevens aangeleverd bij Archis, waarna het proces kan worden afgesloten. Daarnaast dient de digitale documentatie binnen twee jaar na afronding van het standaardrapport overgedragen te worden aan het e-Depot (www.edna.nl) (DS05).

Het bureauonderzoek geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Uit het advies kan volgen dat het archeologische verwachtingsmodel nader in het veld getoetst dient te worden. Dit kan door middel van een Inventariserend Veldonderzoek Overig (booronderzoek) en/of een Inventariserend Proefsleuvenonderzoek. Dit veldonderzoek leidt of tot vrijgave van het onderzoeksgebied of tot een advies voor behoud van de vindplaats en indien niet mogelijk nader archeologisch onderzoek. Indien fysiek behoud niet mogelijk is, dient een opgraving of archeologische begeleiding uitgevoerd te worden.

Voor een Inventariserend Veldonderzoek Overig is een Plan van Aanpak vereist, dat 10 dagen van te voren ter inzage dient te liggen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Voor de andere typen archeologisch onderzoek dient eerst een Programma van Eisen opgesteld te worden. Dit Programma van Eisen dient goedgekeurd te worden door het bevoegd gezag (meestal de betreffende gemeente). Vestigia is bevoegd om het gehele archeologische proces te doorlopen.

Het is aan het bevoegd gezag om uiteindelijk te beslissen of na het bureauonderzoek nog andere archeologische werkzaamheden verricht dienen te worden. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of –wijzigingen en aanvragen voor bouwvergunningen. Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken gemeentelijke afdelingen. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Inventariserend Veldonderzoek

(KNA 3.2 Deel II Protocol 4003)

Het doel van inventariserend veldonderzoek (IVO) is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting door middel van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende en/of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden. Het resultaat van een IVO is een rapport met een waardering en een inhoudelijk (selectie-)advies (buiten normen van tijd en geld), aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden (SP02, VS02 t/m VS07, DS01 t/m DS05). Dit betekent dat de veldactiviteiten uitgevoerd worden tot het niveau waarop deze beslissing gefundeerd genomen kan worden.

Vestigia brengt naar aanleiding van het veldonderzoek een gespecificeerd advies uit, op basis waarvan het bevoegd gezag een besluit kan nemen over de wijziging in het bestemmingsplan van het onderzoeksgebied en eventueel nog te nemen vervolgstappen in het onderzoek.

Bij het IVO kan een onderscheid aangebracht worden in een verkennende, karterende en waarderende fase: **De verkennende fase** heeft tot doel inzicht te krijgen in de gaafheid van vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Het doel is kansarme zones uit te sluiten en kansrijke zones te selecteren voor de volgende fasen van onderzoek. **De karterende fase** heeft tot doel het onderzoeksterrein systematisch te onderzoeken op de aanwezigheid van vondsten en/of sporen. **De waarderende fase** heeft tot doel het waarnemingsnet te verdichten om de aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de archeologische resten vast te stellen.

Cruciaal voor de uitvoering van het IVO is de keuze voor een bepaalde onderzoeksmethode, waarmee de gespecificeerde archeologische verwachting, gesteld in het bureauonderzoeksrapport getoetst kan worden in het veld. Dit dient in een Plan van Aanpak duidelijk gemaakt te worden (VS01, SP01). Als eisen gelden een verantwoording van alle gebruikte informatie, waarop de keuze gebaseerd wordt en een beschrijving van de veronderstelde kenmerken van de verwachte archeologische vindplaatsen m.b.t. diepteligging, omvang, archeologische indicatoren, ruimtelijke verdelingen binnen de vindplaats, artefacten. Boor- en proefsleuvenonderzoek zijn op dit moment de enige karterende methoden voor het opsporen van (niet-zichtbare) sites buiten de historische kern die breed inzetbaar zijn. Andere prospectietechnieken zijn alleen in specifieke omstandigheden toepasbaar (bv. grondradar). Daarnaast kan de oppervlaktekartering een bijzonder waardevolle aanvulling zijn op een boor- of proefsleuvenonderzoek, met name daar waar (plaatselijk) sprake is van het aanploegen van vondstlagen of de aanwezigheid van molshopen en geschoonde sloten. Booronderzoek is een geschikte prospectietechniek voor het opsporen van sites die zich kenmerken door een archeologische laag of een vondststrooiing met een voldoende hoge dichtheid. Indien een op te sporen site zich kenmerkt door een lage vondstdichtheid (< 40 vondsten/m²) is booronderzoek minder geschikt en kan een proefsleuvenonderzoek een betere methode zijn. Voor details naar verschillende boormethoden wordt verwezen naar de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek deel Karterend booronderzoek.

Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie is bevoegd tot het doen van alle fasen van booronderzoek. Ten aanzien van de rapportage en aanleveringseisen tot deponering gelden dezelfde eisen als bij een bureauonderzoek met het verschil dat eventueel vondstmateriaal (vondsten, monsters) binnen twee jaar na afronding van het veldwerk conform de eisen van het depot bij het aangewezen depot wordt aangeleverd (DS01 t/m DS05).

Bijlage 3: Uitdraai Archis-gegevens

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 35954 **Kaartblad:** 45C **Coördinaten:** 144006 / 405397
Naam onderzoek: Helvoirt, den Hoek
Toponiem: Den Hoek
Plaats: Helvoirt
Gemeente: Haaren
Provincie: Noord-Brabant
Type onderzoek: Archeologisch: bureauonderzoek
Uitvoerder: Becker en Van de Graaf
Projectleider: Berkhout
Opdrachtgever: Particulier
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 2009 **Aanvang:** 2009 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: mberk / 06-07-2009

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 28818 **Type onderzoek:** Archeologisch: bureauonderzoek
Diepte onderzoek: **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 02-12-2009
Ingevoerd door /op: mberk / 02-12-2009

Selectieadvies

Aan de hand van het bureauonderzoek kan gesteld worden dat voor het gehele plangebied een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden geldt. Dit komt deels door de ligging op een dekzandrug in de nabijheid van een beekdal en deels door de verwachte aanwezigheid van een plaggendeek dat een beschermende werking heeft op eventuele archeologische resten in de ondergrond. Omdat op historische kaarten zichtbaar is dat het plangebied in de 17e eeuw tot op heden niet bebouwd is geweest, kunnen archeologische bewoningssporen uit de Nieuwe Tijd B en C uitgesloten worden. Verder geldt er een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf het Laat Paleolithicum tot aan de Nieuwe Tijd A. Voor het Paleolithicum, Mesolithicum en Neolithicum moet hierbij gedacht worden aan bewoning in de vorm van jachtkampementen en voor wat betreft het Neolithicum ook agrarische nederzettingen; latere bewoningssporen kunnen aangetroffen worden in de vorm van bijvoorbeeld nederzettingsterreinen bestaande uit boerderijen.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase door middel van boringen te (laten) verrichten.

Selectiebesluit

De gemeente stemt in met het advies om een verkennend booronderzoek uit te laten voeren. Het verkennend booronderzoek is hoofdzakelijk gericht op het in kaart brengen van (de intactheid van) de bodemopbouw. Op basis van dit onderzoek kan worden bekeken of en waar aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding:	36834	Kaartblad:	45C	Coördinaten:	144306 / 405006
Naam onderzoek:	De Leyenhof				
Toponiem:	De Leyenhof				
Plaats:	Helvoirt				
Gemeente:	Haaren				
Provincie:	Noord-Brabant				
Type onderzoek:	Archeologisch: booronderzoek				
Uitvoerder:	Becker en Van de Graaf				
Projectleider:	Wilbers				
Opdrachtgever:	Particulier				
Bevoegd gezag:	Gemeente Haaren				
Aanmelding:	01-09-2009	Aanvang:	08-09-2009	Geschatte duur:	1
Motief:	Bouwwerkzaamheden				
Ingevoerd door/op:	awilb / 01-09-2009				

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer:	32898	Type onderzoek:	Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek:	200	Aantal putten:	Aantal boringen: 6
Gereedmelding:	20-10-2010		
Ingevoerd door /op:	awilb / 21-10-2010		

Selectieadvies

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied ligt op een dekzandrug met enkeerdgronden. De oorspronkelijke bodemopbouw van de enkeerdgronden is echter vrijwel overal verstoord door (graaf)werkzaamheden gerelateerd aan de bouw van De Leyenhof. Alle eventueel voorkomende archeologische waarden zijn daarom waarschijnlijk ook verstoord en op grond daarvan heeft het plangebied een lage verwachting voor archeologische waarden uit alle perioden. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Selectiebesluit

overgenomen

Toelichting

Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek, verkennende fase d.m.v. boringen
De Leyenhof, Helvoirt
Gemeente Haaren
B&G rapport 808
Projectnummer 16500709/36834
Auteur dr. A.W.E. Wilbers

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 38290 **Kaartblad:** 45C **Coördinaten:** 144061 / 405361
Naam onderzoek: Helvoirt, de Hoek
Toponiem: De Hoek
Plaats: Helvoirt
Gemeente: Haaren
Provincie: Noord-Brabant
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Becker en Van de Graaf
Projectleider: Berkhout
Opdrachtgever: Overige (niet particuliere) eigenaar
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 30-11-2009 **Aanvang:** 08-12-2009 **Geschatte duur:** 2
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: mberk / 30-11-2009

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 29104 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 200 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 45
Gereedmelding: 22-12-2009
Ingevoerd door /op: mberk / 22-12-2009

Selectieadvies

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat in het plangebied grotendeels een intact bodemprofiel aanwezig is. Sommige boringen zijn tot in de C-horizont verstoord, maar daar kunnen wel diepere sporen verwacht worden. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek wordt geadviseerd om vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven uit te laten voeren. Eventuele archeologische resten worden op een gemiddelde diepte van 70 cm beneden maaiveld verwacht.

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 39073 **Kaartblad:** 45C **Coördinaten:** 144209 / 405079
Naam onderzoek:
Toponiem: centrumplan Helvoirt
Plaats: Helvoirt
Gemeente: Haaren
Provincie: Noord-Brabant
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: BAAC BV
Projectleider: Bergman
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 21-01-2010 **Aanvang:** 27-01-2010 **Geschatte duur:** 5
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: wberg / 21-01-2010

Toelichting

BAAC projectnr. V-10.0017

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 29932 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 200 **Aantal putten:** **Aantal boringen:**
Gereedmelding: 10-02-2010
Ingevoerd door /op: wberg / 10-02-2010

Selectieadvies

Het plangebied is afwisselend verstoord en intact met esdek. In de zones waar een esdek is aangetroffen wordt een proefsleuvenonderzoek aanbevolen

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 39790 **Kaartblad:** 45C **Coördinaten:** 143874 / 404969
Naam onderzoek:
Toponiem: Lindelaan 21
Plaats: Helvoirt
Gemeente: Haaren
Provincie: Noord-Brabant
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Synthegra BV
Projectleider: Berkmortel, van den
Opdrachtgever: Niet van toepassing
Bevoegd gezag: Niet van toepassing
Aanmelding: 03-03-2010 **Aanvang:** 12-03-2010 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: lvalc / 03-03-2010

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 34057 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 170 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 4
Gereedmelding: 21-12-2010
Ingevoerd door /op: bberk / 21-12-2010

Selectieadvies

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Toelichting

De natuurlijke ondergrond bestond uit goed gesorteerd, goed afgerond dekzand van het Laagpakket van Wierden van de Formatie van Boxtel. Vanaf 105 tot 140 cm beneden het maaiveld werd Brabants Leem aangetroffen.

In het midden en zuidelijke deel van het plangebied bleek de bodem verstoord tot op de C-horizont. In het uiterste noordelijke deel werd een laarpodzolgrond aangetroffen. In geen van de boringen werd de natuurlijke podzolbodem aangetroffen.

Op grond van het veldonderzoek kan aangenomen worden dat in het midden en zuidelijke deel van het plangebied geen archeologische resten in situ aanwezig zijn. In het noordelijke deel van het plangebied zouden nog wel archeologische resten aanwezig kunnen zijn. Gezien het zeer beperkte oppervlak wat mogelijk nog deels intact is, de kans klein dat er ook daadwerkelijk (relevante) nederzettingssporen aanwezig zullen zijn.

Synthegra Rapport S100053

Uitgebreide Rapportage Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding: 40979 **Kaartblad:** 45C **Coördinaten:** 144128 / 405113
Naam onderzoek: Helvoirt, Kastanjelaan
Toponiem: Kastanjelaan 14/14a
Plaats: Helvoirt
Gemeente: Haaren
Provincie: Noord-Brabant
Type onderzoek: Archeologisch: booronderzoek
Uitvoerder: Becker en Van de Graaf
Projectleider: Berkhout
Opdrachtgever: Overige (niet particuliere) eigenaar
Bevoegd gezag: Gemeente
Aanmelding: 17-05-2010 **Aanvang:** 19-10-2010 **Geschatte duur:** 1
Motief: Bouwwerkzaamheden
Ingevoerd door/op: mberk / 17-05-2010

Onderzoek bij deze melding

Onderzoeksnummer: 31464 **Type onderzoek:** Archeologisch: booronderzoek
Diepte onderzoek: 200 **Aantal putten:** **Aantal boringen:** 5
Gereedmelding: 01-07-2010
Ingevoerd door /op: mberk / 01-07-2010

Selectieadvies

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied ernstig verstoord is. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Selectiebesluit

Bovenstaand advies is gecontroleerd en beoordeeld door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Haaren. Deze heeft ingestemd met het hierboven afgegeven advies.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	35953	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	45CN-10		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	143275 / 406450		
Toponiem:			
Plaats:	Onbekend		
Gemeente:	Haaren		
Provincie:	Noord-Brabant		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Beex / 09-1967		
Beschrijver/datum:	Beex / 09-1967		
Verwerving:	Onbekend	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

"Geïmproviseerd" fiche in de vorm van een deel uit lijst met vondstmel-dingen door G. Beex: "Vindplaats van vuursteenartefacten. Dit perceel is echter al enige jaren geleden afgegraven." Aanvullende informatie ontbreekt.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Werktuig/gereedschap (onderdeel)	Begindatering:	Paleolithicum laat: 35000 vC - 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:	"Vindplaats van vuurstenen artefacten"		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	411241	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	45CN-77		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	143300 / 406450		
Toponiem:	Distelberg		
Plaats:	Helvoirt		
Gemeente:	Haaren		
Provincie:	Noord-Brabant		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Hebing / 19-12-2008		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Onbekend	Geomorfologie:	Rug
Grondgebruik:	Grasland/weideland	NAP maaiveld:	

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	6	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Afslag	Begindatering:	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:			

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Kling	Begindatering:	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:			

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	3	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	gedraaid blauwgrijs.		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	414223	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	45CZ-109		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	143540 / 405950		
Toponiem:	Zwijnsbergen		
Plaats:	Helvoirt		
Gemeente:	Haaren		
Provincie:	Noord-Brabant		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Stoop / 30-11-2009		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Indirect: archief	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Vondsten

Complex:	Kasteel	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	0	Toestand:	N.v.t.
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Middeleeuwen: 450 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:	geheel intact bewaard?		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	421946	Vondstmelding:	412881	Extern nr:	
Objectcode:	45CZ-117			Onderzoeksmelding:	22380
Coördinaten:	143520 / 406239				
Toponiem:	Nieuwkuijkseweg				
Plaats:	Helvoirt				
Gemeente:	Haaren				
Provincie:	Noord-Brabant				
Vinder/datum:	Synthebra BV / 07-05-2007				
Invoerder/datum:	Philips / 17-12-2009				
Beschrijver/datum:	Spitzers / 23-05-2007				
Verwerving:	Archeologisch: booronderzoek	Geomorfologie:	DekzandMakte		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Door het aantreffen van een aantal archeologische indicatoren (verbrande leem en Romeinse scherf) en door de intactheid van de bodem, wordt vervolgonderzoek noodzakelijk geacht voor het plangebied. Door de kleine oppervlakte (122 m²) van het plangebied, wordt vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding aanbevolen. Daarbij dient het hele archeologische vlak (vanaf ca. 45 à 65 cm beneden maaiveld) bij de aanleg van de bouwput onderzocht te worden om de archeologische onderzoeksvragen, opgesteld in een Programma van Eisen, te beantwoorden.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Dunwandig aardewerk, gedraaid	Begindatering:	Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC
Toelichting:	Zacht gebakken, lichtgrijs, gesmookt wandfragment.		

Documentatie

Type:	Rapport
Beheerder:	Synthebra BV
Toelichting:	Synthebra Rapport P0502028.

Collectie

Beheerder:	Synthebra BV
Toelichting:	Na deponering bevinden de vondsten zich in het PDB van Noord-Brabant te 's Hertogenbosch.

Literatuur

Rondags, E. & S.M. Koeman 2007 Inventariserend veldonderzoek, deel karterend, Nieuwkuijkseweg 48 te Helvoirt, in: Synthebra BV P0502028